

Bestuursverslag 2019

PCBO Ferwerderadiel

(40789)

Datum: juni 2020

INHOUDSOPGAVE

- H 1 Inleiding*
 - 1.1. Inleiding*
 - 1.2. Instellingsgegevens*
 - 1.3. Visie en missie PCBO Ferwerderadiel*
 - 1.4. Organisatiestructuur*
 - 1.5. Kernactiviteiten en speerpunten bestuursbeleid 2019*
 - 1.6 Overige informatievereisten*

- H 2 Uitgangspunten bestuursverslag*
 - 2.1. Doel bestuursverslag*
 - 2.2. Functie bestuursverslag*

- H 3 Onderwijs*
 - 3.1. Leerlingenaantallen en prognose*
 - 3.2. Onderwijs en zorg*

- H 4 Personeel*
 - 4.1. Algemeen*
 - 4.2. Strategisch personeelsbeleid*
 - 4.3. Professionalisering*
 - 4.4. Werkdrukmiddelen*
 - 4.5. Ziekteverzuimpercentage*
 - 4.6. Beheersing van uitgaven inzake uitkeringen na ontslag*

- H 5 Huisvesting*

- H 6 Financiën*
 - 6.1. Inleiding*
 - 6.2. Financiële kaders*
 - 6.3. Treasury beleid*
 - 6.4. Kengetallen*
 - 6.5. Analyse financiële situatie*
 - 6.6. Analyse resultaat*

- H 7 Toekomstparagraaf*

- H 8 Continuïteitsparagraaf*

- Bijlagen*
 - 1. Organogram vereniging*
 - 2. Schoolgegevens / locaties PCBO Ferwerderadiel*
 - 3. Bestuurssamenstelling per 01-08-2019*

H 1. INLEIDING

1.1 Inleiding

Het bevoegd gezag van een vereniging is verantwoordelijk voor het opstellen van een jaarverslag.

Het jaarverslag bestaat uit twee documenten, namelijk het bestuursverslag en de jaarrekening. Voor 1 juli van elk jaar dient het jaarverslag van het voorgaande jaar bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap te zijn ingediend. Middels dit verslag verantwoordt het bestuur van PCBO Ferwerderadiel de inzet van publieke middelen voor christelijk primair onderwijs in de gemeente Ferwerderadiel.

Horizontale verantwoording

Met dit jaarverslag wil het bevoegd gezag van de vereniging verticaal verantwoording afleggen aan het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en horizontaal aan de ouders, werknemers en de (G)MR.

1.2 Instellingsgegevens

Naam:	Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Ferwerderadiel
Bestuursnummer:	40789
Rechtsvorm:	vereniging, opgericht in 1996
K.v. Koophandel nr:	40005874
Postadres:	Postbus 20, 9074 ZL Hallum
Bezoekadres:	De Streek 4, Ferwert
Telefoon:	0518 - 412489

1.3 Visie en missie van PCBO Ferwerderadiel

Grondslag

De vereniging heeft als grondslag de Bijbel als Gods woord. Deze bron vormt het uitgangspunt en het kader voor de normen en waarden, van waaruit het onderwijs vorm gegeven wordt. Wij willen de kinderen op onze scholen leren hun keuzes te maken vanuit respect, verantwoordelijkheid, solidariteit en zorg voor hun medemensen en hun leefomgeving.

Doel

1. De vereniging heeft als doel vanuit de Bijbelse relatie met God, de jonge mens als lid van een gemeenschap waarin jongeren en ouderen leven uit Godsvertrouwen, te begeleiden en te stimuleren op zijn weg naar volwassenheid.
2. De vereniging stelt zich ten doel werkzaam te zijn tot instandhouding van scholen voor Protestants Christelijk Basisonderwijs in Burdaard, Blije, Ferwert, Hallum, Marrum en Reitsum en tot oprichting van scholen in het werkgebied van de vereniging.
3. Zij tracht dit doel te verwerkelijken door het zoeken van samenwerking in alles wat tot de regionale en algemene belangen van het Christelijk onderwijs behoort door het houden van vergaderingen en voorts door alle andere wettige middelen, welke tot het gestelde doel dienstig zijn.

In bovenstaande artikelen uit de statuten staat beschreven wat we met onze vereniging willen bereiken en waar we voor willen staan. Onze missie of opdracht leiden we daaruit af. De missie geeft kort en kernachtig aan wat we willen bereiken en geeft richting aan ons beleid.

Visie op onderwijs en opvoeding

De scholen geven de christelijke identiteit gestalte door het vertellen en beleven van verhalen uit de Bijbel en door de omgang met elkaar. Ieder kind is een uniek, door God geschapen wezen, met eigen aanleg en mogelijkheden. In nauw overleg met de ouders wordt getracht het kind zo goed mogelijk te begeleiden, zodat het zich optimaal kan ontplooien, met aandacht voor zowel de verstandelijke als de emotionele ontwikkeling. Vanuit deze uitgangspunten moet de school een veilige en vertrouwde leefomgeving zijn en een pedagogisch klimaat bieden waarin onderwijs zo georganiseerd is dat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Missie

PCBO Ferwerderadiel wil vanuit Bijbelse visie vorm en inhoud geven aan onderwijs, dat aan elk kind recht doet.

Dit betekent dat veiligheid, ontplooiing en acceptatie centrale begrippen zijn.

Het onderwijs houdt daarom meer in dan leren alleen. Ook opvoedkundige en levensbeschouwelijke aspecten spelen een rol. Van een leerkracht mag worden verwacht dat hij of zij deze visie en missie uitdraagt, dat kinderen in hun waarde worden gelaten en dat er respectvol met elkaar wordt omgegaan.

1.4 Organisatiestructuur

1. Algemene Leden Vergadering
2. Commissie Intern Toezicht
3. Directeur-bestuurder (Bestuur)
4. Schooldirecteuren
5. Medezeggenschap
6. Schoolcommissies

Zie voor het organogram van PCBO Ferwerderadiel Bijlage 1.

Code Goed Bestuur

Op 1 augustus 2009 is de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur' van kracht geworden. PCBO Ferwerderadiel is aangesloten bij de PO-raad en de door deze raad ontwikkelde code goed bestuur is ook op de vereniging van toepassing. Het bestuur heeft op basis hiervan de scheiding tussen uitvoerend en toezichthoudend bestuur geregeld door het instellen van een Commissie Intern Toezicht: Het bestuur bestaat uit de Directeur-Bestuurder en het aantal leden van de Commissie Intern Toezicht bestaat uit 2 tot 5 leden.

1.5 Kernactiviteiten en speerpunten van het gevoerde bestuursbeleid in 2019

De kernactiviteit van de vereniging

Het geven van christelijk onderwijs aan basisschoolleerlingen in de gemeente Ferwerderadiel is de kernactiviteit van de vereniging. Een belangrijk uitgangspunt van de vereniging is de scholen in de dorpen zo goed mogelijk in stand te houden.

Bestuurlijke zaken

De meeste zaken waar het bestuur mee bezig is, dragen een school overstijgend karakter. In 2019 heeft het bestuur zich vooral beziggehouden met het realiseren van de strategische doelen van de vereniging zoals deze zijn vastgesteld in het strategisch beleidsplan 2017-2021 met als titel "Zijn wie je bent". Daarnaast heeft het proces rondom de sluiting van de Flieterpen in Reitsum de nodige aandacht gehad.

1.6 Overige informatievereisten

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het schoolbestuur is zich continu bewust van het maatschappelijk speelveld waarin het zich bevindt en van de noodzaak om op maatschappelijk verantwoorde wijze het onderwijs binnen de vereniging inhoud te geven. Dit onderwerp maakt tevens onderdeel uit van de dialoog die het bestuur met andere betrokken partijen voert. In de toekomst wordt hieraan nadere invulling gegeven.

Toelatingsbeleid

De scholen zijn toegankelijk voor alle kinderen van ouders die de grondslag van de vereniging respecteren.

Internationalisering

Internationalisering is bij onze vereniging niet van toepassing.

Klachtenregeling

Het bestuur is aangesloten bij de landelijke klachtencommissie van de besturenorganisatie Verus en heeft een klachtenregeling. Naast ouders en leerlingen kan een ieder die deel uitmaakt van de schoolgemeenschap klachten indienen. Die kunnen betrekking hebben op gedragingen en beslissingen van het bestuur en personeel of het nalaten daarvan en ook op gedragingen van anderen die deel uitmaken van de schoolgemeenschap.

De klachtenregeling is alleen van toepassing als andere mogelijkheden om gehoor te vinden voor een klacht zijn uitgeput. Veruit de meeste klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school zullen in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en schoolleiding op een juiste wijze worden afgehandeld. Indien dat echter, gelet op de aard van de klacht niet mogelijk is, of indien de afhandeling niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden, kan men een beroep doen op deze klachtenregeling.

In 2019 zijn er geen klachten bij het bestuur of de landelijke klachtencommissie binnengekomen met betrekking tot onze vereniging.

H 2. UITGANGSPUNTEN

2.1. Doel van het bestuursverslag.

Het doel van dit verslag is inzicht te geven in de besteding van de beschikbaar gestelde middelen waarmee aan de scholen toevertrouwde kinderen onderwijs geboden krijgen.

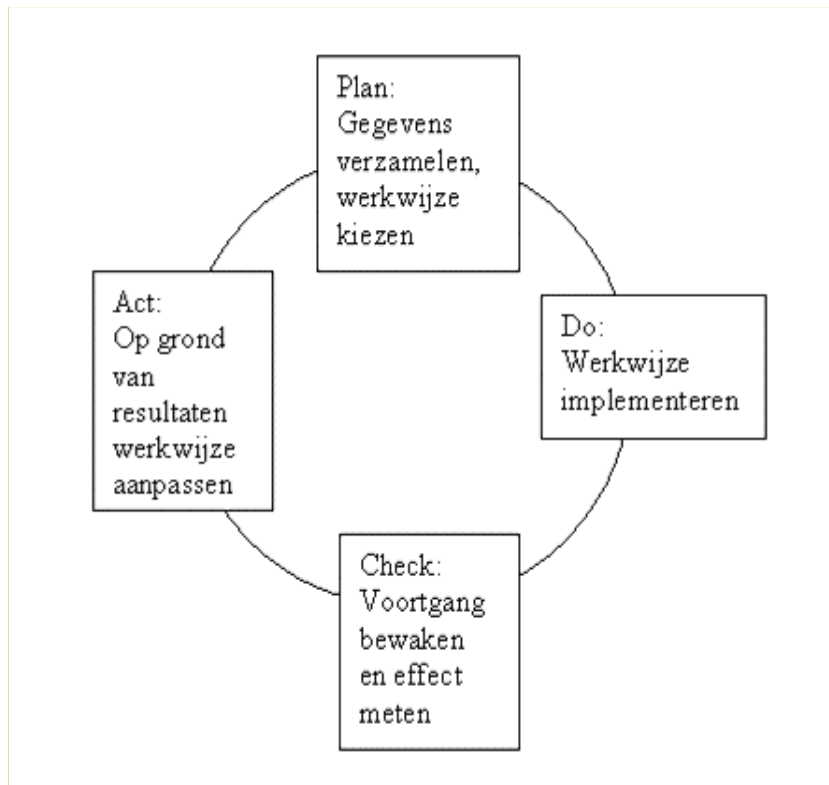
Het bestuur wil met dit verslag met name inzicht geven in het (financiële) reilen en zeilen van de vereniging aan het personeel, de ouders en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad.(GMR)

Verder kan het gebruikt worden voor informatie aan bijvoorbeeld het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de onderwijsinspectie, het voortgezet onderwijs, de gemeente en de peuterspeelzalen in de regio.

Het verslag is een middel om op hoofdlijnen een beeld te geven waar de beschikbare geldelijke middelen aan zijn besteed en in de toekomst aan zullen worden besteed.

Ook past het in de plan-do-check-act gedachte die we bij de kwaliteitszorg binnen de vereniging hanteren.

Ter verduidelijking volgt hieronder de kwaliteitscirkel van Deming.

2.2 Functie van het bestuursverslag

Het bestuurs- en jaarverslag kent onder andere de volgende functies:

- een verantwoordingsdocument
- een (intern) beheersdocument
- een informatiedocument
- een vergelijkingsinstrument
- een public relations document.

H 3. ONDERWIJS

3.1 Leerlingenaantallen en leerlingenprognose

De belangrijkste doelstelling van de vereniging is het verzorgen van christelijk basisonderwijs in de dorpen binnen de voormalige gemeente Ferwerderadiel.

Per 1 augustus 2019 is de Flieterpen in Reitsum gesloten en zijn er in vijf dorpen basisscholen te vinden die variëren in leerlingenaantal van 68 tot meer dan 243 leerlingen.

In Tabel 1 staat een overzicht van de leerlingenaantallen per teldatum 1 oktober 2019 en een leerlingenprognose voor de komende jaren vermeld. Hoewel een prognose vanwege onvoorziene omstandigheden jaarlijks moet worden bijgesteld is de verwachting dat het aantal leerlingen op de scholen van PCBO Ferwerderadiel de komende jaren licht zal blijven dalen, mede door de sluiting van de Flieterpen in Reitsum met ingang van 1 augustus 2019. Prognoses over een periode van 15 jaar laten een beeld van geleidelijke krimp zien. Het bestuur zal de komende jaren daarop moeten anticiperen.

De leerlingenaantallen per 1 oktober 2019 en een leerlingenprognose voor de komende jaren.

feitelijk		1-10-2016		1-10-2017		1-10-2018		1-10-2019	
		OB	BB	OB	BB	OB	BB	OB	BB
04JG	De Flieterpen	14	24	10	23	8	20		
05OU	It Fundamint	130	111	122	115	125	107	119	124
06QO	De Ikker	35	41	37	36	34	37	34	34
07ME	Op Streek	50	47	46	48	43	49	47	47
08BI	De Welle	60	66	64	65	73	48	72	59
08LZ	Aasterage	72	64	85	63	70	67	68	65
		714		714		681		669	
prognose		1-10-2020		1-10-2021		1-10-2022		1-10-2022	
		OB	BB	OB	BB	OB	BB	OB	BB
05OU	It Fundamint	107	133	99	125	94	124	88	119
06QO	De Ikker	36	37	34	39	39	36	40	35
07ME	Op Streek	48	44	47	44	48	45	44	45
08BI	De Welle	72	62	66	71	59	82	67	72
08LZ	Aasterage	73	69	65	73	60	71	60	70
		681		663		658		640	

3.2. Onderwijs en zorg

De scholen voldoen allemaal aan de basiskwaliteit en de eindopbrengsten van onze scholen liggen boven de inspectie ondergrens. Op alle scholen wordt de IEP-toets als eindtoets afgenomen. Vanuit de bovenschoolse rapportage werken we doelgericht aan de opbrengsten van elke individuele school.

Om de kwaliteitszorg van alle scholen goed in beeld te krijgen werken wij op alle scholen met WMK (Werken met Kwaliteitskaarten). In een cyclus van 4 jaar komen alle onderdelen aanbod. De scholen nemen na analyse en gesprek binnen het team de uitkomst van WMK mee in het schooljaarplan.

De scholen gebruiken de informatie welke de Sociale Veiligheidslijst van de Kanjertraining oplevert als aanknopingspunten voor de verbetering van het veiligheidsbeleid. Op alle scholen gebruiken wij het antipestbeleid van de Kanjertraining.

Sinds januari 2019 gebruiken wij op alle scholen de meldknop van M5. De M5 aanpak is de ontbrekende schakel in de aanpak van stelselmatig pesten. Het maakt zichtbaar wat zich buiten het zicht van volwassenen afspeelt en waardoor er meer grip ontstaat op het pesten op en rond de school.

Op verenigingsniveau is er een veiligheidsplan vastgesteld met instemming van de GMR.

Om de samenwerking binnen en tussen de scholen te versterken (van en met elkaar leren, halen en brengen) hebben we diverse werkgroepen zoals van de taalcoördinatoren, de rekencoördinatoren, de Intern Begeleiders, het zorg advies team, Wetenschap en techniek, het jonge kind, de werkgroep planlast en bouwoverleg. De bovenschoolse coördinator onderwijs en kwaliteit is voorzitter van deze werkgroepen en stuurt de verschillende processen aan.

Passend onderwijs.

In het zorgbeleidsplan staat beschreven hoe wij binnen de vereniging werken en welke in- en externe partners betrokken zijn. Het zorgbeleidsplan is ook in 2019 geëvalueerd en bijgesteld.

Het doel van PCBO Ferwerderadiel hierbij is dat alle leerlingen onderwijs krijgen dat past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Binnen PCBO Ferwerderadiel wordt gewerkt aan de hand van de cyclus van het handelingsgericht werken. HGW verbetert de kwaliteit van het onderwijs en de begeleiding van alle leerlingen. Het is een systematische manier van werken, waarbij het aanbod afgestemd is op de onderwijsbehoeften en de basisbehoeften van de leerlingen. Aan de hand van de kindkenmerken wordt gekeken welke onderwijsbehoeften het betreffende kind heeft. Het onderwijs wordt daarop aangepast. Binnen de vereniging zijn naast de bovenschoolse coördinator onderwijs en kwaliteit ook een aantal specialismen aanwezig binnen de scholen zoals taal, rekenen, en gedrag. Vanuit het bovenschoolse zorg advies team (ZAT) wordt ondersteuning geboden aan de teams en kan extra ondersteuning worden ingezet vanuit het expertisecentrum "Briljant" te Leeuwarden.

Onderwijsachterstanden

In 2019 hebben we beleid gemaakt op de inzet van programma's die ons helpen de laaggeletterdheid in de scholen te bestrijden. Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst voorbereid met Lexima. De implementatie van nieuwe software voor jonge kinderen ter voorbereiding op het aanvankelijk lezen wordt in 2020 geïmplementeerd. Hierin wordt de samenwerking met de bibliotheken gezocht.

In Hallum en Ferwert is ook in 2019 samen met "Kids First COP groep" verder gewerkt aan het uitbouwen van de scholen tot Kindcentrum, waarbij onderwijs en opvang meer en meer op elkaar worden afgestemd.

H 4. PERSONEEL

4.1. Algemeen

Het bevoegd gezag is werkgever van de medewerkers op de scholen. Op 31 december 2019 waren 80 personeelsleden in dienst voor in totaal 52,3 Fte.

Verdeling van de medewerkers van PCBO Ferwerderadiel per salarisgroep.

Categorie	Functienaam	Inschaling	FTE
Management	Directeur	DB	3,5
	Directeur-bestuurder	B2	1
OP	Leraar basisonderwijs	L10	34,6208
	Leraar basisonderwijs	L11	3,7237
OOP	Leraarondersteuner	7	0,9424
	Onderwijsassistent	4	4,9375
NOP	Directiesecretaresse	6	0,6511
	Beleidsmedewerker IC	L11	0,2
	Beleidsmedewerker O	L11	0,4
	Schoonmaak	1	2,3300

De gewogen gemiddelde leeftijd van de medewerkers van de afgelopen vier jaren

Naam	1-10-2016	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019
40789	38,11	39,05	39,59	40,04
04JG de Flieterpen	38,61	39,27	41,23	-
05OU It Fundamint	39,36	39,50	38,44	38,19
06QO De Ikker	36,53	36,25	37,01	38,14
07ME Op streek	44,49	44,16	44,72	43,98
08BI De Welle	38,14	39,63	38,56	40,71
08LZ Aasterage	36,00	36,58	37,59	39,20

Hieronder staat een overzicht van de leeftijdsverdeling van de medewerkers. Daaruit blijkt dat 24% van de personeelsleden 55 jaar of ouder is. Dit betekent dat het leeftijdsfasebewust personeelsbeleid belangrijker wordt. In 2018 was dit percentage 20%.

Leeftijdsverdeling van de medewerkers per 31 december 2019.

2019-2020 leeftijds- cohort	Totaal WTF
15-24	1,4000
25-34	13,1796
35-44	10,2445
45-54	13,6588
55 en ouder	13,8226
Eindtotaal	52,3055

4.2 Strategisch personeelsbeleid

Verskillende personeelsinstrumenten, zoals mobiliteit, scholing en klassenvisitatie, zijn ingezet om de werkwijze af te stemmen op de onderwijskundige visie. De persoonlijke ontwikkelplannen zijn afgestemd op de jaarthema's van de school en de vereniging. Het schooljaar 2019-2020 staat in het teken van het thema "professionele identiteit in beweging." Na een centrale aftrap zijn hier op alle scholen studiedagen aan besteed. Ook individueel heeft dit veel nieuwe inzichten gebracht.

Op schoolniveau wordt naar aanleiding van de besprekingen rondom het werkverdelingsplan steeds duidelijke waar zowel kracht als ontwikkelpunten liggen. Bij het opstellen van de schoolplannen is hier gebruik van gemaakt.

De bekwaamheidsdossiers zijn bij voorzien natuurlijk verloop geraadpleegd om te zien welke expertise de vereniging verlaat. Deze informatie wordt gebruikt bij werving en selectie. Uit het in 2019 gehouden tevredenheidsonderzoek medewerkers wordt een 8 gescoord.

4.3 Professionalisering

Het bestuur van de vereniging heeft beleid vastgesteld met betrekking tot de manier waarop medewerkers dienen te functioneren. Alle scholen binnen de vereniging beschikken over organisatie- en specifieke schoolcompetenties. Ieder personeelslid beschikt over en beheert zelf een bekwaamheidsdossier. Aan de hand van de vastgestelde gesprekkencyclus wordt de ontwikkeling en scholing van leerkrachten gemonitord. Alle leerkrachten hebben een persoonlijk ontwikkelingsplan (pop) en er vindt collegiale consultatie plaats.

4.4 Werkdrukmiddelen

In de aanloop naar het schooljaar 2019-2020 en zijn binnen alle teams gesprekken gevoerd over de inzet van de middelen voor het verlagen van de werkdruk. Op basis van deze gesprekken is de feitelijke inzet ervan bepaald.

De werkdrukmiddelen zijn als volgt ingezet:

Bestedingscategorie	beschikbaar bedrag 2019	Besteed bedrag 2019
Personeel	€ 130.108,27	€ 133.616,36
Materieel		
Professionalisering		
Overig		

De extra inzet wordt gebruikt voor het realiseren van extra groepen, voor het uitroosteren van leerkrachten en het extra inzetten van onderwijsassistenten. Alle MR-en hebben ingestemd met het werkverdelingsplan van hun school.

4.4 Ziekteverzuimpercentage

Het ziekteverzuimpercentage over het kalenderjaar 2019 bedroeg 6,42%.

Ziekteverzuimpercentages PCBO Ferwerderadiel over de jaren 2014 tot en met 2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
40789	4,10	7,05	9,91	8,43	7,45	6,42
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
04JG De Flieterpen	11,34	8,39	0,90	1,29	6,10	2,96
05OU It Fundamint	2,71	5,13	9,53	9,07	10,61	7,92
06QO De Ikker	3,43	7,91	8,01	9,99	6,69	6,35
07ME Op Streek	5,75	11,73	14,65	7,12	11,98	12,70
08BI De Welle	2,28	2,91	10,48	15,90	2,39	3,50
08LZ Aasterage	1,71	6,25	15,89	7,22	6,96	5,09

Bij de interpretatie van de verzuimpercentages dient er rekening mee te worden gehouden dat het aantal onderwijsgevenden op de meeste scholen gering is en het ziekteverzuim van één medewerker een grote invloed heeft op het verzuimpercentage. Het verzuimpercentage is in 2019 verder gedaald.

4.5 Beheersing van uitgaven inzake uitkeringen na ontslag

In voorgaande jaren is via resultaatbestemming een bestemmingsreserve personeel gevormd in verband met personele frictiekosten. In het verslagjaar bedroeg deze reserve € 50.000. In het kader van de WWZ is dit nodig om zo nodig transitievergoedingen te kunnen betalen. Daarnaast kan een deel van de bestemmingsreserve worden besteed aan noodzakelijke scholing, outplacement en juridische bijstand.

H 5. HUISVESTING

Het bestuur van PCBO Ferwerderadiel is van mening dat adequate huisvesting één van de essentiële randvoorwaarden is voor het geven van kwalitatief verantwoord onderwijs. In het kader van onderwijskundige aanpassingen is een aantal schoolgebouwen de afgelopen jaren aan de hedendaagse eisen aangepast.

Nieuwe onderwijskundige concepten vragen vaak ook bouwtechnische aanpassingen. Er is bijvoorbeeld behoefte aan ruimtes waar groepjes kinderen kunnen samenwerken en aan ruimtes waar met kleine groepen kinderen gewerkt kan worden. In principe heeft elke school een aparte directiekamer, een personeelsruimte en een vertrek voor de intern begeleider.

Vanaf 2015 komt het groot buitenonderhoud voor rekening van de vereniging. Hiervoor werd dit door de gemeente vergoed. In de meerjarenbegroting is hier rekening mee gehouden. Omdat het bestuur niet heeft kunnen reserveren voor groot onderhoud en/of renovaties worden investeringen welke hiermee gepaard gaan en die de economische levensduur van het gebouw beduidend verlengen, afgeschreven over een periode van 25 jaar.

Op de schoolpleinen bevindt zich een aantal buitenspeeltoestellen. Deze toestellen zijn allemaal goedgekeurde apparaten die voorzien zijn van een keurmerk. Deze speelattributen worden meerdere keren per jaar door een gemeentelijk medewerker geïnspecteerd. Scholen ontvangen van deze inspectie een logboek. In verband met de veiligheid wordt erop toegezien dat alleen goedgekeurde toestellen door de kinderen worden gebruikt. Bij geconstateerde gebreken aan een toestel, wordt dat niet eerder weer gebruikt dan dat de gebreken zijn verholpen.

Met ingang van 1 augustus 2019 is de Flieterpen in Reitsum gesloten. Het gebouw is leeggeruimd en teruggegeven aan de gemeente.

In 2019 heeft Visser Bouwmanagement Fryslân de meerjaren onderhoudsplanung geactualiseerd. De daarin geraamde onderhoudskosten zijn voor het bevoegd gezag in principe het uitgangspunt bij het vaststellen van de kosten groot onderhoud ten laste van het bevoegd gezag voor de komende jaren.

H 6. FINANCIËN

6.1. Inleiding

Sinds de invoering van de lumpsumfinanciering zijn de verantwoordelijkheden ten aanzien van de beheersing van zowel de personele en materiële kosten volledig bij het schoolbestuur komen te liggen. Om deze verantwoordelijkheid nu en in de toekomst te kunnen nemen, is een gezonde financiële situatie evenals een goed werkende Planning & Control van groot belang. De verantwoordelijkheid voor het opstellen van de begroting ligt bij het bestuur. De Commissie Intern Toezicht keurt de begroting goed en de realisatie van de begroting en de bewaking ervan is een taak van de directeur bestuurder. Deze rapporteert op geregelde tijden aan de Commissie Intern Toezicht.

Met de administratiedienstverlener zijn afspraken gemaakt over de periodieke levering van managementinformatie.

6.2 Financiële kaders

Het bestuur heeft minimum- en streefwaarden van belangrijke financiële kengetallen vastgesteld. Elk jaar wordt in de begroting vastgesteld hoe de beschikbare middelen over de scholen en het management worden verdeeld. Bij de verantwoording van de middelen wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen private en publieke gelden.

Er is sprake van een budgetverdeling waarbij de binnenkomende gelden met behulp van verdelingsregels worden gespreid over de diverse budgethouders. De verdelingsregels komen globaal op het volgende neer: Materiële lasten waarop de schooldirecteur invloed heeft worden samen met de daaraan gekoppelde baten op schoolniveau beheerd, loonkosten (en bijbehorende baten) worden bovenschools beheerd waarbij de toedeling gemeten in fte's door de schooldirecteur worden gemonitord. De baten en lasten van de huisvesting worden bovenschools beheerd alsook de baten en lasten voor gezamenlijke inspanningen. Een heel specifiek toewijzing van baten en lasten naar schoolniveau betreft de middelen voor werkdrukvermindering.

Prestatiebox

Deze subsidie is een verzameling van verschillende subsidies zoals de professionalisering schoolleiders, opbrengst gericht werken, professionalisering leraren en cultuur. In 2019 heeft de vereniging € 134.865 aan subsidie prestatiebox ontvangen. De prestatiebox is in 2019 ten behoeve van het personeel ingezet. De component cultuur wordt bij de scholen voornamelijk ingezet in voorstellingen verzorgd door Keunstwurk en OPUS3.

6.3 Treasurybeleid

Het treasurybeleid is vastgesteld binnen de kaders van de regeling beleggen en belenen voor instellingen voor onderwijs en onderzoek. In het Treasurystatuut wordt het treasurybeleid uiteengezet evenals een beschrijving van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de Treasurycommissie. Door deze commissie wordt jaarlijks het Treasuryplan opgesteld en de resultaten en bevindingen worden gerapporteerd aan het bestuur. In 2019 is de gehele effectenportefeuille verkocht en omgezet in liquide middelen.

Overzicht van de effectenportefeuille van privaat vermogen per 31 december 2019 inclusief de vergelijkende cijfers per 31-12-2018.

	Balanswaarde 31-12-2018	Balanswaarde 31-12-2019
Actiam Index Aand Wereld	23.968	-
Allianz Best Styles Global Eq Acc	25.249	-
Amundi ETF CAC 40	9.081	-
BGF Glb Japan Small Midcap Oppor Fd	3.320	-
Fonds Magellan naar Comgest Growth Emerging Markets I	3.333	-
Fidelity Japan Aggr Growth	5.475	-
Fidelity Pacific Fund Euro	4.004	-
iShares Automation en Robotics ETF	8.505	-
JPMorgan Emerging Markets Small Cap	2.649	-
Northern Trust Em Custom ESG EQ I	5.375	-
Northern Trust Wld Custom ESG Eq I	23.129	-
Robeco QI GI AC Multi Factor Eq	25.371	-
Schroder ISF Frontier Markets Eq	9.056	-
SPDR MSCI Europe Financials ETF	9.029	-
Vanguard Global Smallcap Index Fund	4.252	-
Vanguard Pacific ExJapan Stock Indx	4.333	-
BNP Paribas Flexi US Mortgage	14.244	-
Invesco Glob Inv Grade Corp Bond Z	14.443	-
Kempen Int Lux Euro Credit Fund BND	8.694	-
Neuberger Berman EMD Blend Acc	6.327	-
Pimco Global Capital Securities Acc	6.108	-
Robeco Global Total Return Bond FH	8.947	-
Robeco QI Glob Dynamic Duration FH	14.136	-
Schroder Euro Corporate Bond ZD	4.586	-
Vanguard Eurozone Inflation Link Bd	26.218	-
Vanguard Global Bond Index Fund	26.257	-
	-	-
	296.087	-

6.4 Kengetallen

Binnen onze vereniging zijn belangrijke grenswaarden van financiële kengetallen vastgesteld. Deze hebben vooral betrekking op kengetallen over de balanssituatie per 31 december van enig jaar. De Commissie Don maakt hierbij onderscheid tussen een beoordeling van het vermogensbeheer en een beoordeling van het budgetbeheer.

Hieronder staat een overzicht van de kengetallen voor PCBO Ferwerderadiel over het jaar 2018 en 2019.

Overzicht van de financiële kengetallen van de vereniging over 2019.

	2018	2019
	Realisatie	Realisatie
1. Vermogensbeheer		
Solvabiliteit	83,5%	81,4%
Huisvestingsratio	8,2%	8,3%
2. Budgetbeheer		
Rentabiliteit	-0,3%	-0,1%
Liquiditeit	1,48	2,05
3. Weerstandsvermogen		
Weerstandsvermogen	37,2%	35,6%

Beoordeling van het vermogensbeheer (balans)

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen het eigen vermogen inclusief de voorzieningen en het totale vermogen en verschaft zo inzicht in de financieringsopbouw en geeft aan in hoeverre aan de verplichtingen op de langere termijn kan worden voldaan. In de afgelopen jaren werd door het onderwijs veelal een percentage van 50% als eis gesteld. Door de eerder genoemde Commissie Don is de minimeis op 20% gesteld. De vereniging heeft zowel in 2018 als 2019 een hogere solvabiliteit dan de hierboven genoemde percentages. Dit geeft aan dat de vereniging ruim voldoende in staat is om haar schulden te voldoen. Zou dit kengetal onder de signaleringgrens vallen dan zou de vereniging in moeilijkheden kunnen komen om haar schulden te voldoen.

Weerstandsvermogen

Na de invoering van de lumpsumbekostiging heeft het bestuur een grotere zeggenschap gekregen over de inzet van financiële middelen. Tegelijk zijn ook de risico's die onderwijsorganisaties lopen toegenomen. Door het bevoegd gezag is een globale risicoscan uitgevoerd waarop is besloten dat voor geconstateerde risico's en eventuele restrisico's een minimale buffer aanwezig moet zijn. Een weerstandsvermogen tussen 10% en 40% wordt aanvaardbaar geacht. In 2019 komt de vereniging uit op 35,6% en zit hierbij dus aan de bovengrens van het weerstandsvermogen.

Huisvestingsratio

De huisvestingsratio is de verhouding tussen de huisvestingslasten (inclusief de afschrijvingen gebouwen) en de totale lasten. De huisvestingsratio geeft het aandeel van de totale huisvestingslasten in verhouding van de totale lasten weer. Er wordt hierbij een maximum van 10% als norm gehanteerd. De vereniging heeft een huisvestingsratio van 8,3% in 2019 en valt hiermee onder de grens.

Beoordeling van het budgetbeheer

Liquiditeit

De liquiditeit geeft de verhouding aan tussen de vlottende activa en de kortlopende schulden. Het geeft aan in welke mate onze vereniging op de korte termijn aan haar kortlopende schulden kan voldoen. Door het bestuur een minimumwaarde vastgesteld van 1,3. Door de Commissie Don is de ondergrens bepaald op 0,5 en de bovengrens op 1,5. De ratio is zowel in 2018 als in 2019 hoger dan 1,3 en dit geeft aan dat de vereniging op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. De grens zou niet lager dan 1,3 mogen zijn want dan zou de vereniging niet op korte termijn aan haar verplichtingen kunnen voldoen.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen de winst en het totale vermogen op basis waarvan dit resultaat is gerealiseerd. Het bestuur heeft bepaald dat de rentabiliteitseis nihil is, mits het weerstandvermogen op peil is. Met andere woorden: er wordt geen winst nagestreefd zolang er een voldoende buffer is voor onvoorziene risico's. De rentabiliteit bedroeg -0,1 % in 2019 doordat er een klein negatief resultaat behaald is.

6.5. Analyse financiële situatie

De hiervoor genoemde financiële kengetallen voor vermogensbeheer en budgetbeheer geven een goede indicatie van de financiële situatie van onze vereniging. Alle kengetallen voldoen aan de normen van het bestuur en daarmee is de financiële situatie gezond te noemen.

6.6 Analyse resultaat

Het exploitatieresultaat 2019 is -/- € 6.852 negatief.

In vergelijking met de begroting 2019 is dit een negatieve afwijking van -/- € 9.235.

Overzicht van begroting en realisatie 2019, de realisatie 2018 en de begroting 2019:

PCBO Ferwerderadiel	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
3.1 Rijksbijdragen	4.397.773	4.414.232	4.540.389
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	5.636	5.600	6.469
3.5 Overige baten	75.568	59.618	114.473
3 Opbrengsten	4.478.977	4.479.450	4.661.332
4.1 Personeelslasten	3.592.766	3.531.855	3.736.663
4.2 Afschrijvingen	152.294	183.900	159.318
4.3 Huisvestingslasten	333.490	381.062	357.713
4.4 Overige lasten	408.062	380.250	467.148
4 Kosten	4.486.612	4.477.067	4.720.842
6.1 Rentebaten	-3.597		52.658
6 Financiële baten en lasten	-3.597	-	52.658
Resultaat	-11.232	2.383	-6.852

De baten zijn in 2019 4,0% hoger uitgevallen dan begroot. Daar tegenover staat dat de kosten 5,8% hoger uitvallen dan is voorzien en dat ruim 80% van die overschrijding te maken heeft met de personele lasten. In een van de volgende paragrafen zal de reden van deze stijging, veelal voortkomend uit meerdere cao-wijzigingen, worden toegelicht.

Toelichting op de staat van baten en lasten

Baten

PCBO Ferwerderadiel	Begroting 2019	Realisatie 2019	Vershil
3.1 Rijksbijdragen	4.414.232	4.540.389	126.157
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	5.600	6.469	869
3.5 Overige baten	59.618	114.473	54.855
3 Opbrengsten	4.479.450	4.661.331	181.881

De totale baten zijn € 181.881 hoger dan begroot. Een groot gedeelte hiervan betreft de hogere Rijksbijdragen.

3.1 Rijksbijdragen

De rijksbijdragen zorgen door de herziene bekostigingsbeschikkingen die zijn afgegeven, voor een stijging van € 126.157 ten opzichte van de begroting. In november 2019 zijn herziene beschikkingen afgegeven voor de rijksbijdragen materieel en personeel waarin aangepaste bekostigingsvariabelen, o.a. in verband met compensatie cao-vergoedingen, zijn verwerkt. Hierdoor zijn de rijksbijdragen gestegen ten opzichte van de begroting in 2019. Tevens is er een niet begrote bijdrage vanuit OC&W gekomen voor onderwijsachterstandenbeleid van ruim € 13.000. Op 19 december is bovendien een aanvullende bekostiging ontvangen van ruim € 64.000.

Tegenover de hogere personele bekostiging staan hogere loonkosten. Naast afspraken over werkdrukgeden, zijn er afspraken gemaakt over de salarissen. Onderwijzend en ondersteunend personeel krijgen een structurele loonsverhoging van 2.25% (op 1 juni 2019) en een eenmalige uitkering. Die wordt uitgekeerd in 2020 maar is via een beschikking al ontvangen eind 2019. De verantwoording van die gelden loopt via de resultaatsbestemming. Doordat de gelden op deze manier verantwoord dienen te worden, wordt het resultaat over 2019 dus positief beïnvloed, terwijl een deel van die kosten in januari en februari 2020 gemaakt zullen worden.

3.2 Overige overheidsbijdragen

De subsidie van de Provincie Fryslân voor de ondersteuning van de Friese taal was iets hoger dan verwacht.

3.5 Overige baten

Een aantal posten zorgen voor een aanzienlijk grotere opbrengst van de overige baten. Er bleek nog een rekening beheerd te worden door school, waarop jarenlang de opbrengst van oud papier is gespaard. Deze gelden zijn overgedragen aan de vereniging en opgenomen onder de private baten (€ 27K). Er is overgeschakeld naar andere devices waardoor er € 5.400 aan gelden is teruggestort (borg). Een aantal scholen heeft zelf subsidiebronnen aangeboord, zoals subsidie 'Jong leren eten', 'Pre-advies' en 'KEK-impuls'. Hiermee is ook ruim € 6.000 binnen gehaald.

Verder zijn er achterstallige huurbedragen geïnd waardoor er ruim € 6.000 meer is binnen gekomen. De ouderbijdragen vielen ruim € 5.000 mee en ook de opbrengst van projecten viel € 3.000 hoger uit dan was voorzien.

Lasten

De totale lasten overschrijden de begroting met € 243.775.

PCBO Ferwerderadiel	Realisatie 2019	Begroting 2019	Vershil
4.1 Personeelslasten	3.736.663	3.531.855	-204.808
4.2 Afschrijvingen	159.318	183.900	24.582
4.3 Huisvestingslasten	357.713	381.062	23.349
4.4 Overige lasten	467.148	380.250	-86.898
4 Kosten	4.720.842	4.477.067	-243.775

In hierna volgende paragrafen worden de separate kostensoorten nader toegelicht.

4.1 Personeelslasten

PCBO Ferwerderadiel	Realisatie 2019	Begroting 2019	Vershil
4.1 Personeelslasten			
<i>Loonkosten</i>	3.706.490	3.600.205	-106.285
<i>Overige personele lasten</i>	280.213	176.650	-103.563
<i>Uitkeringen</i>	-250.040	-245.000	5.040
	3.736.663	3.531.855	-204.808

Door de afspraken die in het kader van de nieuwe cao zijn gemaakt in de laatste maand van 2019, boven op de extra betalingen in december, komen de personeelslasten minder hoog uit, dan in de eindejaarsprognose. De overschrijding t.o.v. de begroting komt met name voort uit

niet begrote verhogingen in de salarissen en relatief veel kosten voor invalkrachten door met name ziekte en andere invalwerkzaamheden.

4.2 Afschrijvingslasten

De afschrijvingen zijn nagenoeg gelijk aan de eindejaarsprognose en zijn een stuk lager dan begroot. De reden daarvoor is dat er met terughoudendheid is geïnvesteerd.

4.3 Huisvestingslasten

4.3 Huisvestingslasten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Vershil
Onderhoud	76.768	114.727	37.959
Gas & elektriciteit	63.628	52.300	-11.328
Schoonmaak	25.050	21.700	-3.350
overige huisvestingslasten	192.267	192.335	68
Totaal	357.713	381.062	23.349

De huisvestingslasten zijn lager dan begroot, circa € 23.000. Dit komt voornamelijk doordat op de post onderhoud zeer terughoudend is uitgegeven. De periodieke onderhoudszaken zijn normaal via de voorziening onderhoud gelopen, maar het reguliere onderhoud is alleen gekeken naar het noodzakelijke.

Daarentegen vielen de kosten voor energie behoorlijk tegen. Het gasverbruik lag € 7.500 hoger en qua elektriciteit € 3.800. De post schoonmaaklasten ligt hoger dan begroot, omdat er voor ruim € 3.000 meer aan afvalverwerking heeft plaatsgevonden.

4.4 Overige lasten

4.4 Overige lasten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Vershil
Administratie & beheer	128.130	89.650	-38.480
Leermiddelen, ICT & reproductie	219.527	174.000	-45.527
Abonnementen, contributies	58.540	71.500	12.960
Private lasten (o.a. schoolreizen)	60.951	45.100	-15.851
Totaal	467.148	380.250	-86.898

In de administratieve lasten valt de post juridische ondersteuning op. Voor het behandelen en begeleiden van een aantal personeelsdossiers is er externe ondersteuning geweest (€ 13K). In de beheerslasten is een niet voorziene kostenpost geweest van inhuur voor een functionaris gegevensbescherming (€ 12K). Ook administratief is er boven de begroting uitgegeven. Zo zijn er extra kosten gemaakt voor extra verloningen, is er een mediacampagne geweest voor meerscholig directeur en invalkrachten via social media en zijn er meer kantoorbenodigdheden aangeschaft.

De reproductiekosten zijn € 27K hoger dan begroot en dat zit hem in de niet begrootte materialen, zoals papier en toner. Voor 2020 is hier een meer reëel bedrag voor opgenomen. De leermiddelen en ICT-licenties zijn in 2019 op de schop gegaan en er is voor een andere insteek gekozen. De Snappet devices zijn geretourneerd en in plaats daarvan zijn devices via de Lage Landen geleased. Dit betekende ook een aanpassing in ict-licenties en gedeeltelijk een overlapping van kosten (€ 15K). De website van de vereniging heeft ook tot meerkosten geleid (€ 3K) en dat had te maken met het aanpassen van de site voor de vereniging en van de scholen. Daar wordt nu gebruik gemaakt van de 'mijn school'-omgeving. Naast een website is het ook een omgeving waarin gecommuniceerd kan worden met leerlingen en ouders via een beveiligd portaal.

In de abonnementen en contributies heeft een opschoonactie tot gevolg gehad dat er behoorlijk kon worden bespaard (€ 13K).

In de private sfeer zijn er extra kosten gemaakt in het kader van de sluiting van de Flieterpen in Reitsum. Daar is extra aandacht aan besteed en daar zijn extra kosten voor gemaakt (€ 15K).

H.7 TOEKOMSTPARAGRAAF

Bestuurlijke ontwikkelingen

Strategisch beleid:

In 2017 is het vorige Strategisch Beleid geëvalueerd en is een het Strategisch Beleidsplan 2017 – 2021 'Zijn wie je bent' vastgesteld.

PCBO Ferwerderadiel is trots op de bereikte resultaten van de afgelopen jaren. Bij de totstandkoming hebben meerdere geledingen actief geparticipeerd.

Vanuit het bestuur bestaat de nadrukkelijke wens om als zelfstandige organisatie voort te blijven bestaan om ons doel, het in stand houden en bevorderen van kwalitatief goed christelijk onderwijs in onze dorpen, te realiseren. Dit is wat ons bestaansrecht geeft en waar we voor staan.

We sluiten hierbij echter niet onze ogen voor alle ontwikkelingen om ons heen, voorwaarde is en blijft beheersbaarheid op organisatorisch, kwalitatief en financieel gebied. Bij de realisatie van ons beleid zullen we daarom de mogelijkheden van samenwerking met andere organisaties verder moeten uitwerken Wanneer wij spreken over samenwerking, maken we een onderscheid tussen samenwerking op bestuurlijk niveau en samenwerking op operationeel niveau.

Bestuurlijk niveau

In 2019 zijn opnieuw gesprekken gevoerd met PCBO Dantumadeel.

Overwegende:

- Dat de identiteit van beide verenigingen goed op elkaar aansluit;
- Dat beide verenigingen relatief klein zijn en dat de bestuurlijke kwetsbaarheid groter wordt;
- Dat het voor kleine organisaties steeds moeilijker wordt om het onderwijs te organiseren;
- Dat beide directeur bestuurders het voornemen hebben om nog ongeveer 5 jaar te blijven werken

zal in 2020 een intentieverklaring worden opgesteld om de komende jaren stapsgewijs intensiever met elkaar te gaan samenwerken en dat, daaruit voortvloeiend, uiterlijk na 3,5 jaar een fusieonderzoek tussen beide verenigingen zal worden gestart.

Operationeel niveau

De openbare scholen binnen de gemeente Ferwerderadiel zijn gevestigd in Ferwert en Hallum. Met Onderwijsgroep Elan zijn in 2019 gesprekken gevoerd over de beschikbaarstelling door de gemeente van onderwijsruimte binnen de openbare school Op 'e Dobbe aan It Fundamint met ingang van het voorjaar 2020. Vanuit het dorp is tijdens dit proces het verzoek gedaan om

de mogelijkheden van samenwerking tussen beide scholen in Hallum in 2020 verder te onderzoeken.

Er is regelmatig overleg over zaken die de scholen in de dorpen raken. Een goede verstandhouding met onze burens is belangrijk.

Onze scholen moeten zich daarom verder ontwikkelen tot aantrekkelijke open christelijke scholen waar christelijke en niet christelijke ouders vol vertrouwen hun kinderen onderwijs laten volgen. Doordat we als vereniging kleiner zijn dan veel onderwijsinstellingen, zijn we samen met onze keuze voor identiteit herkenbaarder. Onze scholen kunnen zich positief profileren op dit punt.

H.8 CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

De leerling daling als gevolg van de krimp zal de komende jaren doorzetten. In algemene zin komen er door de leerling daling steeds minder financiële middelen ter beschikking van het onderwijs. Met name is het bestaansrecht van de Flieterpen in Reitsum daarmee steeds meer onder druk komen te staan. Dit heeft tot gevolg dat deze school aan het einde van het schooljaar 2018-2019 is gesloten. Om het tekort aan beschikbare leerkrachten op te vangen worden er geen leerkrachten ontslagen en wordt waar mogelijk uitbreiding van het personeelsbestand nagestreefd. Hiermee kan het natuurlijk verloop en het tekort aan vervangers worden opgevangen. Hier is echter wel een financieel risico aan verbonden.

In de continuïteitsparagraaf beoogt de vereniging dat iedere belangstellende kennis kan nemen van de wijze waarop wordt omgegaan met de financiële gevolgen van het gevoerde en te voeren beleid. Hierbij wordt inzicht gegeven in een aantal kengetallen, op het te verwachten exploitatieresultaat in de komende jaren en de ontwikkeling van de vermogenspositie.

	2019 Realisatie	2020 Begroting	2021 Begroting	2022 Begroting
1. Vermogensbeheer				
Solvabiliteit	81,4%	82,8%	83,4%	83,6%
Huisvestingsratio	8,3%	7,5%	7,6%	7,8%
2. Budgetbeheer				
Rentabiliteit	-0,1%	0,4%	-2,1%	-3,5%
Liquiditeit	2,05	2,40	2,94	3,31
3. Weerstandsvermogen				
Weerstandsvermogen	35,6%	37,8%	35,7%	32,4%
4. Personeels- en leerlingkengetallen				
FTE Directie	3,90	4,75	4,90	4,90
FTE OP	37,38	37,48	36,78	36,78
FTE OOP	8,61	8,16	8,16	8,16
FTE Totaal (excl. vervanging)	49,89	50,39	49,84	49,84
Aantal leerlingen 1-10-t	681	669	681	663

Toelichting

De bovenstaande kengetallen geven de personele bezetting in FTE weer exclusief vervanging. In de meerjarenbegroting daalt de rentabiliteit de komende jaren en dus ook het weerstandsvermogen.

Meerjaren-balans	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
1.1.2 Materiële vaste activa	1.469.924	1.514.308	1.366.909	1.229.513
Vaste Activa	1.469.924	1.514.308	1.366.909	1.229.513
1.2.2 Vorderingen	305.825	305.825	305.825	305.825
1.2.4 Liquide middelen	603.088	756.750	995.281	1.159.101
Vlottende Activa	908.913	1.062.575	1.301.106	1.464.926
Activa	2.378.837	2.576.883	2.668.015	2.694.439
2.1.1 Eigen Vermogen	1.659.414	1.674.960	1.583.592	1.427.516
2.2 Voorzieningen	276.834	459.334	641.834	824.334
Eigen Vermogen	1.936.248	2.134.294	2.225.426	2.251.850
2.4 Kortlopende schulden	442.589	442.589	442.589	442.589
Vreemd Vermogen	442.589	442.589	442.589	442.589
Passiva	2.378.837	2.576.883	2.668.015	2.694.439

Toelichting

De resultaten van de meerjarenbegroting zijn in het eigen vermogen verwerkt. In de materiële vaste activa zijn de meerjareninvesteringen en de afschrijvingen voor de komende jaren verwerkt. Hierbij is rekening gehouden met de stand van de liquide middelen. De ruimte hierin zal bepalen welke investeringen uitgevoerd kunnen worden en welke niet, of later. In de voorzieningen is rekening gehouden met de begrote dotatie aan de voorziening onderhoud en de kosten voor het groot onderhoud welke ten laste van de voorziening onderhoud gebracht worden.

Meerjaren exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
<i>3. Baten</i>				
3.1 Rijksbijdragen	4.540.389	4.335.890	4.375.997	4.344.528
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	6.469	32.471	5.600	5.600
3.5 Overige baten	114.473	65.000	52.500	52.500
Totaal baten	4.661.331	4.433.361	4.434.097	4.402.628
<i>4. Lasten</i>				
4.1 Personeelslasten	3.736.663	3.588.623	3.699.381	3.733.277
4.2 Afschrijvingen	159.318	162.841	147.399	137.396
4.3 Huisvestingslasten	357.713	331.776	344.010	353.456
4.4 Overige lasten	467.148	334.575	334.675	334.575
Totaal lasten	4.720.842	4.417.815	4.525.465	4.558.704
Saldo baten en lasten	-59.511	15.546	-91.368	-156.076
Financiële baten en lasten	52.658	-	-	-
Resultaat	-6.852	15.546	-91.368	-156.076

Toelichting

In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met de geformuleerde doelstellingen, activiteitenplannen, de meerjaren investeringsplannen, het onderhoudsplan en het meerjaren bestuursformatieplan.

Bij het opmaken van deze meerjarenbegroting is nog niet geanticipeerd op de cijfermatige uitkomsten, die een negatief beeld vanaf 2021 laten zien. In 2020 zal er ingespeeld worden op deze uitkomsten en een plan van aanpak opgesteld worden om deze negatieve uitkomsten te

voorkomen. De algemene reserve vertoont na de resultaatverdeling een kleine negatieve waarde. Anticiperend op het mogelijk ontstaan van negatieve resultaten en daardoor krapte in de liquiditeit is in de werkbegroting van 2020 al gekeken naar bezuinigingsmogelijkheden. Ook wordt er administratief verfijnder gecodeerd om duidelijk zicht te hebben op de verhouding tussen uitgaven en begroting. Uitgangspunt is, dat er op een klein positief resultaat kan worden gekoerst, om ook in de komende jaren niet in de problemen te komen. Zoals hierboven geschetst, betekent dit ook voor 2021 en verder anticiperende maatregelen genomen dienen te worden.

Interne risicobeheersings- en controlesysteem

De interne beheersing van de processen en de risico's binnen de vereniging is primair een verantwoordelijkheid van het bestuur. Het totale stelsel van functiescheidingen, autorisaties en andere maatregelen en procedures ondersteunt het bestuur bij het beheersen van de processen en de risico's. Naast de inbedding van interne beheersing vanuit de lijn, vindt monitoring van het niveau van interne beheersing en de naleving ervan vanuit de directie plaats en vanuit het administratiekantoor Preadyz, onder meer door het uitvoeren van onderzoeken op de naleving van maatregelen en procedures. De directeur bestuurder, ondersteund door een adviseur van Preadyz bewaakt tevens de opvolging van de door de externe accountant, medewerkers van Preadyz en eventuele overige partijen gedane aanbevelingen op het gebied van interne beheersing en rapporteert hierover minimaal twee keer per jaar.

Het bestuur is van mening dat het gehele stelsel van het interne risicobeheersings- en controlesysteem bijdraagt aan het rechtmatig en doelmatig realiseren van de doelstellingen van de vereniging.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

Het grootste financiële risico binnen onderwijsorganisaties wordt gevormd door een mismatch tussen de rijksbekostigde en de werkelijke personele lasten. Dit geldt ook voor onze organisatie. Een weloverwogen aanstellingsbeleid beperkt dit risico maar tegelijk staat haaks op de noodzaak om nieuw personeel te zoeken en te binden.

De verwachte krimp van het aantal leerlingen in onze regio treedt langzaam maar zeker op. Er ontstaat noodzaak dat er een inzet en wellicht uitbreiding van het vaste personeelsbestand zal plaatsvinden om in de benodigde vervangingsbehoefte te kunnen voorzien. Onduidelijk is op dit moment wat de gevolgen zijn van de nieuwe CAO Primair Onderwijs 2020-2021 als het gaat om hoe om te gaan met vervanging in relatie met de bekostigingsvoorwaarden van het vervangingsfonds. Dit kan leiden tot hogere personele uitgaven, waar geen bekostiging tegenover staat. Aan de andere kant is het tekort aan leerkrachten op de arbeidsmarkt een probleem dat direct invloed heeft op de kwaliteit van ons onderwijs.

Een ander risico betreft de betrouwbaarheid van de rijksoverheid. Bij de start van de lumpsum is door het ministerie terecht aangedrongen op een betere inhoudelijke en financiële verantwoording door de onderwijssector. In de praktijk blijkt dat steeds meer kosten die de werkgever verplicht is te betalen niet vergoed worden door de overheid.

In 2019 zijn, onder voorwaarden, extra middelen aan het primair onderwijs toegevoegd. Deze middelen zijn geoormerkt voor de verlaging van de werkdruk en voor hogere salarissen. De discussie over de niet adequate bekostiging is hierdoor minder fel gevoerd waardoor de niet personele bekostiging nog altijd achterblijft bij de feitelijke behoefte.

De uitbraak van het Coronavirus heeft op de hele wereld een flinke impact, zo ook op het onderwijs. Het onderwijs wordt sinds 16 maart 2020 op afstand gegeven, wat van zowel leerlingen als collega's flinke aanpassingen vereist. De eindtoets van groep 8 gaat niet door. Verwacht wordt dat de financiële gevolgen overzichtelijk zijn. De Rijksoverheid continueert de bekostiging waardoor de salarissen aan medewerkers en vaste lasten kunnen worden betaald.

De impact van het coronavirus op de totale financiële positie beïnvloedt de continuïteit van de organisatie naar verwachting niet. We verwachten geen liquiditeitsproblemen en geen significante impact op het exploitatieresultaat 2020.

VERSLAG COMMISSIE INTERN TOEZICHT 2019

Inleiding

Met dit jaarverslag legt de Commissie Intern Toezicht van de vereniging PCBO Ferwerderadiel verantwoording af van haar werkzaamheden in het kalenderjaar 2019. De Commissie Intern Toezicht (CIT) is een toezichthoudend orgaan binnen de vereniging en heeft de volgende taken:

- **toezichthoudende taak op bestuur en organisatie van PCBO**
- **klankbord- en adviestaak voor bestuur en organisatie**
- **toezien op de naleving van wettelijke voorschriften, waaronder het (laten) controleren op rechtmatige verwerving en rechtmatige en doelmatige besteding van middelen**
- **het benoemen van de externe accountant**
- **verantwoording afleggen aan de leden van de vereniging**

De verhoudingen tussen het Bestuur en de CIT alsmede hun taken en hun bevoegdheden zijn (deels) statutair bepaald en vastgelegd. Deze documenten bestaan onder meer uit de statuten van de vereniging en het Toezichtkader. De statuten zijn te raadplegen op de website www.pcbo-ferwerderadiel.nl.

Er is geen aparte vergoedingsregeling voor de leden van de Commissie Intern Toezicht. Gemaakte onkosten worden vergoed.

In deze notitie geeft de Commissie Intern Toezicht informatie over de uitoefening van de bij de Commissie belegde taken en bevoegdheden.

Samenstelling en Governance

De samenstelling van de Commissie Intern Toezicht was voor het overgrote gedeelte in 2019 als volgt:

Voorzitter: mn M.Bron (vanaf april 2019- heden)

Algemeen lid: mw. S. Soepboer-Paulussen

Van januari 2019 t/m april 2019 heeft de heer W. Los als voorzitter gefungeerd binnen de Cit.

Een overzicht van (neven)functies is opgenomen in bijlage 3.

Met de huidige governance structuur beschikt PCBO Ferwerderadiel over een formele (organieke) scheiding tussen toezicht en bestuur en voldoet zij aan de eisen van de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur'. Tevens onderschrijft de vereniging de 'Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs' van de PO-raad. De bestuurders en toezichthouders zijn dan ook aanspreekbaar op de toepassing ervan.

Werkwijze

De Commissie Intern toezicht vergaderde in 2019 8 keer regulier. Tijdens de vergaderingen werd naast de uitoefening van taken en bevoegdheden de (algemene) gang van zaken besproken.

De Commissie Intern Toezicht evalueert jaarlijks haar eigen functioneren en legt dit vast in een evaluatieverslag. Het doel is om vanuit de CIT een actieve bijdrage te leveren aan de strategische ontwikkeling van PCBO Ferwerderadiel. Om een adequaat en professioneel toezicht te borgen is PCBO Ferwerderadiel lid van de Vereniging van Toezichthouders In Onderwijsinstellingen (VTOI). De CIT kan bij de VTOI terecht voor ondersteuning op het vlak van goed en professioneel toezicht. In het kader van de horizontale dialoog voert de Commissie Intern Toezicht jaarlijks gesprekken met de voltallige GMR (thematisch), en 1x per jaar met de voorzitter van de GMR. Daarnaast is er een jaarlijks gesprek met de schooldirecteuren.

Werkgeversrol

De Commissie Intern Toezicht hanteert een jaarlijkse cyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken met de algemeen directeur. Deze heeft plaatsgevonden op 2 oktober 2019.

Specifieke taken en bevoegdheden

De Commissie Intern Toezicht oefent specifieke taken en bevoegdheden uit. Ten aanzien van deze specifieke taken en bevoegdheden kan een verdeling worden aangebracht:

1. Zaken die de Commissie Intern Toezicht betreffen
2. Werkgeverschap over de algemeen directeur van de vereniging
3. Zaken die het Bestuur van de vereniging betreffen
4. Overige specifieke zaken die de goedkeuring van de Commissie Intern Toezicht behoeven

De specifieke taken en bevoegdheden in het onderstaande schema zijn ontleend aan de Statuten en het Toezichtkader. De opsomming is limitatief.

Zaken betreffende de Commissie Intern Toezicht

Omschrijving:	Datum:	Opmerking(en):
Overleg/bijwonen GMR vergadering	juli-2019	informatief
Gesprek met schooldirecteuren	juni 2019	informatief
Functioneringsgesprek alg. directeur	okt 2019	vastgesteld
Overleg CIT en alg. directeur	cyclisch	8x in 2019, financiën, onderwijskwaliteit, strategie, Hrm/personeel, organisatorisch

Toelichting werkzaamheden 2019

De Commissie Intern Toezicht heeft zich het afgelopen jaar voornamelijk beziggehouden met het financiële toezicht mb.t “in controle zijn” van het bestuur. Zowel op de korte termijn, maar ook op de middenlange termijn. Er zijn gesprekken geweest met de leverancier die een stuk financiële administratie voor ons beheert. Er is extra expertise ingeroepen van Preadyz. Vervolgens zijn er passende interventies ingezet. Op de (midden) langere termijn hebben we ons gefocust op onze strategische keuze om een samenwerkingspartner te zoeken om de continuïteit van de vereniging te versterken en te borgen. Dit heeft uitgemond in verkennende gesprekken met PCBO Dantumadiel.

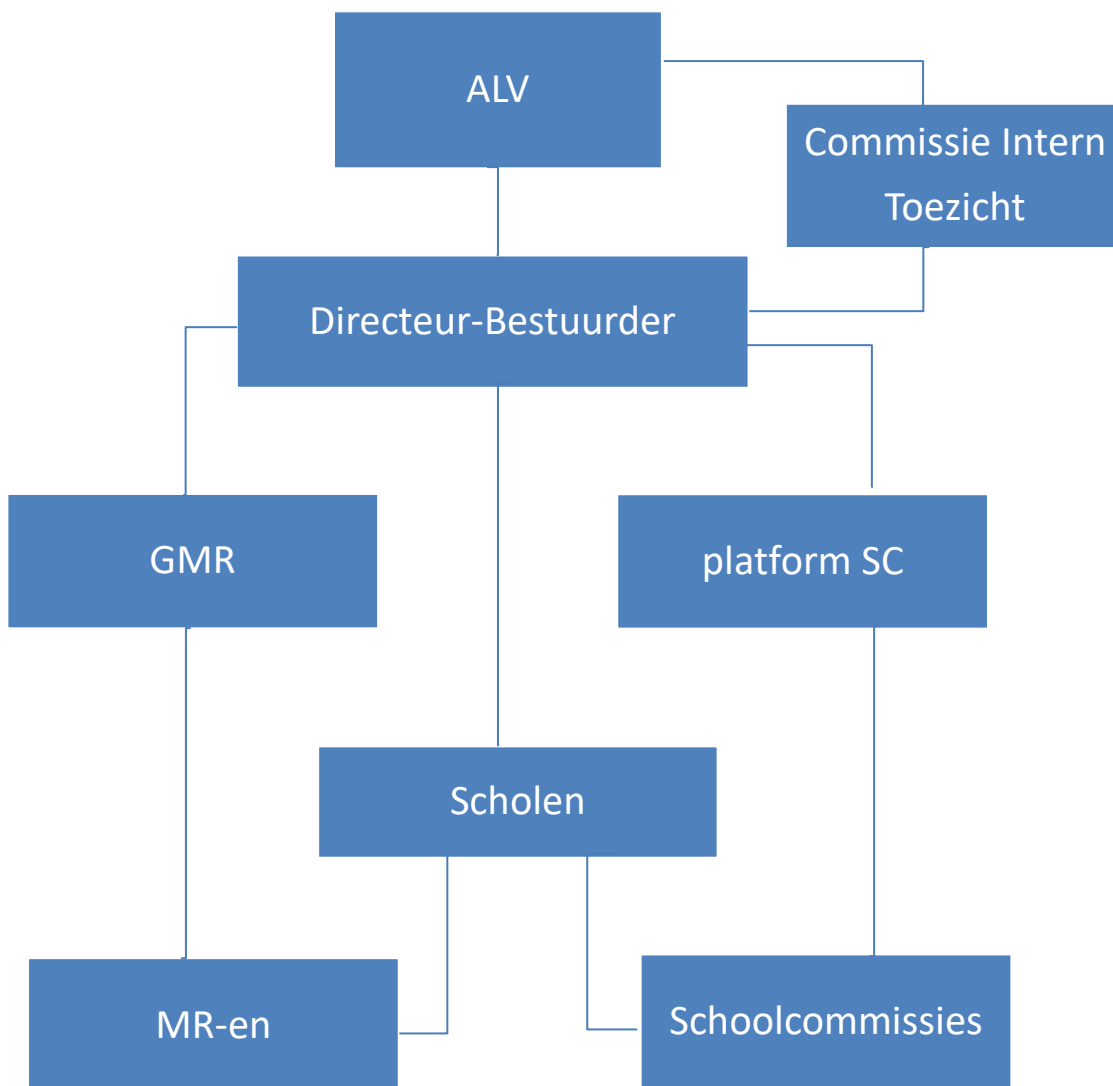
Verder is van belang om te benoemen dat de uitgevoerde structuurwijziging van het bestuur, waarbij geen vrijwilligers meer meekijken in de bestuurslaag, positief heeft bijgedragen aan communicatieverbetering en efficiënter werken, zonder dat de kwaliteit in het geding komt. Uitsluitend in de laag van de Cit houden vrijwilligers nu toezicht.

Ter afsluiting

Afrondend willen we in het bijzonder stilstaan bij de afwikkeling rondom de sluiting van de school in Reitsum. Ondanks dat het ontzettend spijtig is dat je tot zo'n besluit moet komen willen we onze complimenten geven als Cit naar het bestuur voor de professionele afhandeling die er heeft plaatsgevonden. Er was zowel oog voor het persoonlijke stuk, de functie van de school in het dorp, maar ook de leerlingen, ouders, docenten en de meer praktische en technische kant wat hiermee gemoeid is.

Met vriendelijke groet

M. Bron en S. Soepboer Paulussen

Vereniging voor PCBO in de gemeente Ferwerderadiel

Bezoekadres: De Streek 4, 9172 NJ Ferwert
Postadres: Postbus 20, 9074 ZL Hallum
Telefoon: 0518 - 412489

Directeur-Bestuurder:
dhr. B.P. Mooibroek
telefoon: 06-55746414
e-mail: bmooibroek@pcbo-ferwerderadiel.nl

1. *Christelijke basisschool "De Welle" - Burdaard*
Directeur: Mevr. T. Weijer
Adres: Schoolstraat 10 - 9111 HH
Telefoon: 0519 - 332525
e-mail: tweijer@pcbo-ferwerderadiel.nl
2. *Christelijke basisschool "De Ikker" - Blije*
Directeur: dhr. F. Jelsma
Adres: Farrewei 16 a - 9171 LM
Telefoon: 0519 - 561247
e-mail: ikker@pcbo-ferwerderadiel.nl
3. *Christelijke basisschool "Op Streek" - Ferwert*
Directeur: dhr. J.W. Eelkema
Adres: De Streek 4 – 9172NJ / Postbus 6 - 9172 ZS
Telefoon: 0518 - 411229
e-mail : opstreek@pcbo-ferwerderadiel.nl
4. *Christelijke basisschool "It Fundamint" - Hallum*
Directeur: dhr. E. Sprenger
Adres: Offingaweg 32 / Postbus 20 - 9074 AK / 9074 ZL
Telefoon: 0518 - 431219
e-mail: esprenger@pcbo-ferwerderadiel.nl
5. *Christelijke basisschool "Aasterage" - Marrum*
Directeur: dhr. J.W. Eelkema
Adres: Ringweg 26 / Postbus 13 - 9073 HH / 9073 ZK
Telefoon: 0518 – 411410
e-mail: aasterage@pcbo-ferwerderadiel.nl
6. *Kristlike basisskoalle "De Flieterpen " - Reitsum (tot 1 augustus 2019)*
Directeur: dhr. F. Jelsma.
Adres: Jannumerwei 4, 9175 GH
Telefoon: 0519 - 339383
e-mail: fjelsma@pcbo-ferwerderadiel.nl

Overzicht bestuursleden PCBO Ferwerderadiel per 1-8-2019**Bijlage 3**

Naam:	Functie:	Ingangsdatum schooljaar:		Nevenfuncties
B.P. Mooibroek	Directeur-bestuurder	1-8-2015		Eigenaar BPO-organisatieadvies

Overzicht leden Commissie Intern Toezicht PCBO Ferwerderadiel per 1-8-2019

Naam:	Functie:	Ingangsdatum jaar:	Tot:	Nevenfuncties
Martinus Bron	Voorzitter	2018	Medio 2022	DGA BronSnijder Woninginrichting
Sandra Soepboer-Paulussen	Secretaris	2017	Medio 2021	Gedragswetenschapper Rondomzorg Leeuwarden